

KİMYA | 1975 MÜHENDİSLİĞİ | ARALIK

SANAYİ KONGRESİ '75

- sanayi yatırımlarının yarısı tüketim malları için yapılıyor.
- 3. plân döneminde, 2. plân hedeflerine bile erişilemedi.
- dışabağımlı sanayinin gelişimi durdurulmazsa; enflasyonun önüne geçilemez.

■ ....

Kimya Mühendisliği 'Arac - Gereç - Madde' 2. Sayısı 1976'da çıkıyor

ŞAŞIRDILAR !

ULUSLARARASI KALİTEDE KAPLAMA
TESİSLERİMİZİ GÖRENLER
ŞAŞIRDILAR!

BİR SÜRE ÖNCE YURDUMUZDA DA
METAL KAPLAMACILARI BU
YÖNTEMLE ÇALIŞIYORLARDI!

BİLİMSEL ÇALIŞINIZ!

YAĞ ALMA, FOSFATLAMA, ÇEŞİTLİ
KAPLAMA VE ANTİASİT DONANIMLARI
KONULARINDA!

**PROBLEMLERİNİZİ BİZE
DANIŞINIZ!**

EREM

yüzey işlemleri
imalât ve mühendislik

ERHAN BAYCAN

SİTELER AÇIKTAN SOKAK 11 - 11/A - 21
ANKARA Tel : 16 57 04 — 16 57 10

Aktif Kömür
Alkoller
Alüminyum sülfat
AMONYAK
Amonyum fosfatlar
AMONYUM Klorür
Amonyum sülfat
Antimuan oksit
Asetik asit
Bakır oksit
Bakır sülfat
Baryum Sülfat
Bentonit
BORAKS
Borik asit
Civa
CMC
Çinko klorür
Çinko oksit
Çinko nitrat
Çinko sülfat
DDB

Eriticiler
Feldspat
Fenol
Fluorhidrik asit
Flüks
Formaldehit
FORMİK ASIT
FOSFATLAR
Fosfat tuzları
Fosforik asit
Gliserin
Gübreler
HİDROJEN PEROKSİT
İpoklorit
İyon değiştirici reçineler
Kadmium oksit
Kalsiyum fosfatlar
Kalsiyum oksit
Kalsiyum karbonat
Kalsiyum klorür
Kaolin
Karboksimetilsellüloz

Kuvars
Kükürt
KÜKÜRT DİOKSİT
Maden oksitleri
Mağnezyum karbonat
Mağnezyum klorür
Mağnezyum oksit
Mağnezyum sülfat
Mangan dioksit
Mika
Mineral tozları
Nikel klorür
Nikel sülfat
Nişadır
Nitrik asit
Oleik asit
Oleum
Optik ağartıcılar
Parafin
PERHİDROL
PERKLORETİLEN
Permutit

Sodyum hidroksit
Sodyum hidrosülfid
Sodyum hiposülfid
Sodyum İpoklorit
SODYUM KARBONAT
SODYUM METABORAT
Sodyum nitrat
SODYUM PERBORAT
Sodyum silikat
Sodyum siyanür
SODYUM SÜLFAT
Sodyum sülfid
Sodyum sülfonat
Sodyum sülfür
Solventler
Stearik asit
Stearin
SUDKOSTİK
Su tasfiye maddeleri
SÜLFÜRİK ASİT
ŞAPLAR
Talk

İmalatçı, İhracatçı, İthalatçı Basbayı
(Birinci el) sıfatlarını ve
toptancılığı birleştiren geniş
kadrolarımızla*

İstanbul ve İzmit'te sahildeki
50,100,250,500,1000,3000 m³ hacimli
müteaddit depolama tanklarıyla...

KİMYEVİ MADDELERDE HİZMETİNİZDEYİZ

KİMSAN
KİMYA - MADEN - SANAYİ YATIRIMLARI A.Ş.

Teknik Ücared
*Kimyevi Maddeler

Unkapanı Gümüşpala cad.No:4
Telefon: 28 35 50 (7 Hat)
Telgraf: Nurteknik/İstanbul

Demir oksitler
Demir sülfat
DETERJAN HAM
MADDELERİ
Deterjanlar
SİR-toz
NUR-toz
NUR-pasta
NUR-likit
Disodyum fosfat
Dolomit

Karbon sülfür
Karbon tetra klorür
Karpit
KİREÇ KAYMAĞI
Kızılğur
Klor
Klorhidrik asit
Krom oksitleri
Kromik asit
Kromozol
Kurşun oksitleri

Pigmentler
Pomza
Potasyum hidroksit
Potasyum karbonat
Sitrik asit
Sodyum bileşikleri
Sodyum bikromat
Sodyum bisülfid
Sodyum borat
Sodyum Heksametafosfat
Sodyum tetra piro fosfat

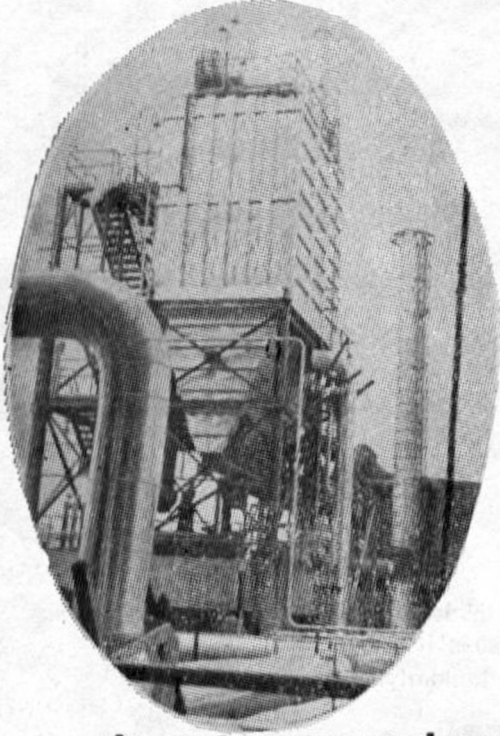
Tartarik asit
Tasfiye toprağı
Titandioksit
Trietanolamin
TRİKLORETİLEN
Trisodyum fosfat
Üre
Vazelin
Zeolit

ve diğer

GEMONT genel montaj ve izolasyon koll. Şti

Müh: RECAİ DAVRAN ve Ort.

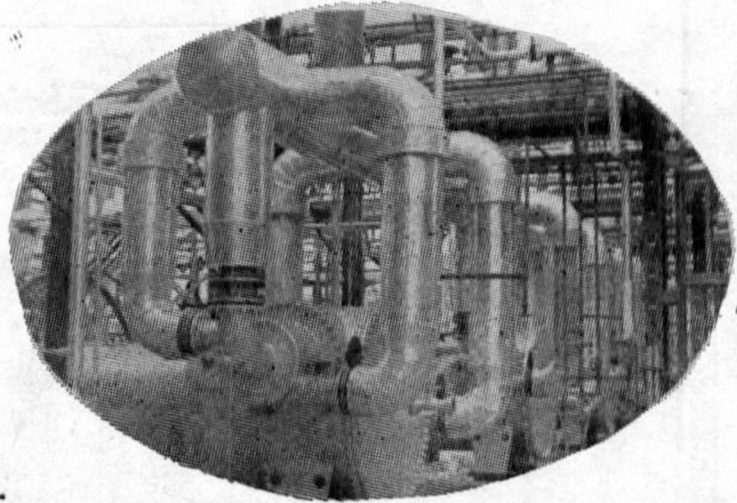

**İZOLASYON TEKNİĞİNİ
TÜRKİYE'YE KAZANDIRAN
GRUP OLARAK
EMRİNİZDEYİZ..**

- * SAÇ KAPLI ISI İZOLASYONLARI
- * SOĞUK DEPO ve RUTUBET İZOLASYONLARI
- * ASMA TAVANLAR, SANDVIÇ SİSTEM İZOLELİ ÇATILAR

REFERANSLARIMIZ:

- 1- PETKİM Sentetik Kauçuk ve Karbon Siyahı Fb. İarı 50.000 m² izole sathı
- 2- İSKENDERUN DEMİR ÇELİK TESİSLERİ 60.000 m² izole sathı
- 3- ALEMDAR Kimya Fb. İarı PENDİK-İst.
- 4- KİMSAN A.Ő. Fb. İarı-İZMİT
- 5- MİNTAX Deterjan Fb. İarı
- 6- ANADOLU Çimento Fb. İarı-KARTAL

Adres: ŐiŐhane, Okçumusa Cad. No.2 Kat 6 Tezgöl han-İSTANBUL
Tel: 44 42 10 — Telg: İZOMONT-İSTANBUL

işiniz bu konulardan biri (veya bir başkası) ile ilgili ise

size, işinizle ilgili bütün teknik problemlerinizde yardımcı olabiliriz. çalışmalarımız, araştırmalarımız ve elde ettiğimiz teknik bilgilerden yararlanmak için bize danışınız.

Henkel

Türk - Henkel

TÜRK - HENKEL KİMYEVİ MADDELER SANAYİİ ve TİCARET LTD. ŞTİ.

PK. 90 osmanbey - İstanbul İstanbul büro : 48 41 37 (3 hat) telex : 22302 th.tr. fabrika : gebze 177 izmir : 31898 ankara : 11 40 31 adana : 16769

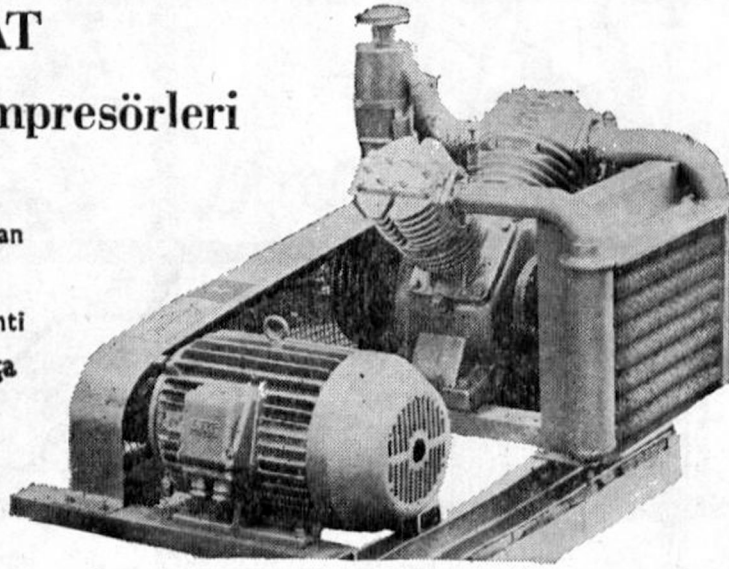

MAKSAS

Makina Sanayii A.Ş.

SANAYİ TİPİ ■ HAVA SOĞUTMALI LUPAMAT hava kompresörleri

- * Yüksek Randıman
- * Uzun Ömür
- * Güvenilir Garanti
- * Bol Yedek Parça
- * Üstün Kalite

LKŞ 82 / 740

TEKNİK ÖZELLİKLER

	LUPAMAT LKŞ 81/770	LUPAMAT LKŞ 82/740
Kompresör Tipi	TEK	İKİ
Kademe sayısı	2	2
Silindir sayısı	2	2
1. Kademe silindir çapı mm	2x160	1x160
2. » » » mm	—	1x90
Strok mm	80	80
Nominal devir sayısı d/dak	1500	1500
Azami çalışma basıncı kg/cm ²	3,5	12
Emiş hacmi (deplasman) m ³ dak	4,8	2,4
Motor gücü BG	30	23

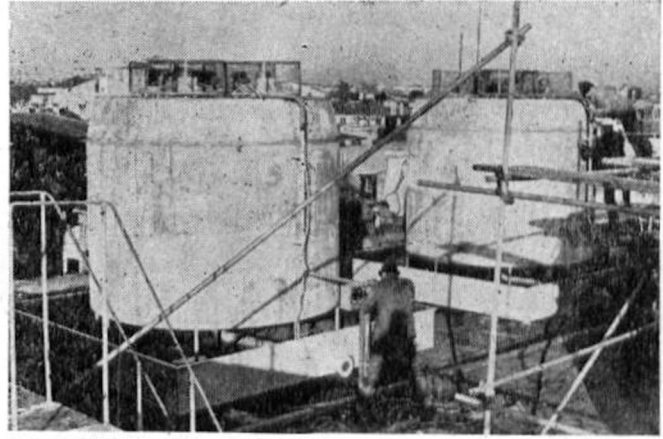
FAB: YENİ BORNOVA YOLU No: 8 İZMİR BORNOVA - TEL: 61287
SATIŞ MERKEZİ: CUMHURİYET BULV. No: 88 - İZMİR TEL: 37793

TÜRK EKONOMİSİNE KATKIMIZ

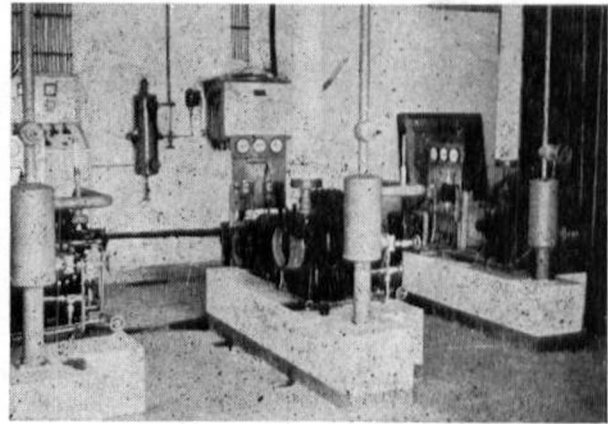
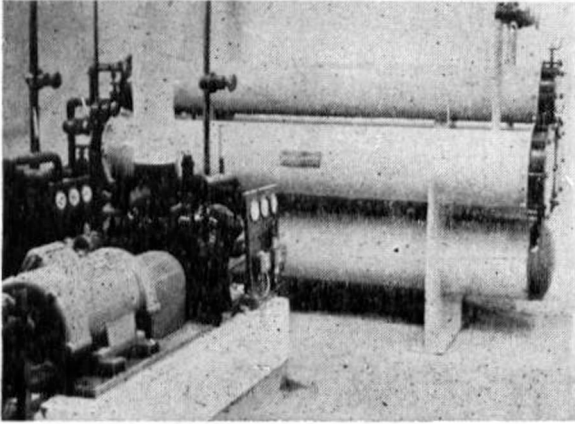
KOMPLE SANAYİ SOĞUTMA TESİSLERİ...

DİZAYN
İMALÂT ve
MONTAJ da

İHTİSAS • KALİTE • TECRÜBE

EEMAK®

MÜHENDİSLİK KOLLEKTİF ŞİRKETİ

ODAK AJANS

TEL. : 45 54 83 - 49 93 65

MERKEZ : İlk Belediye Cad. 8. Tünel KARAKÖY - İSTANBUL

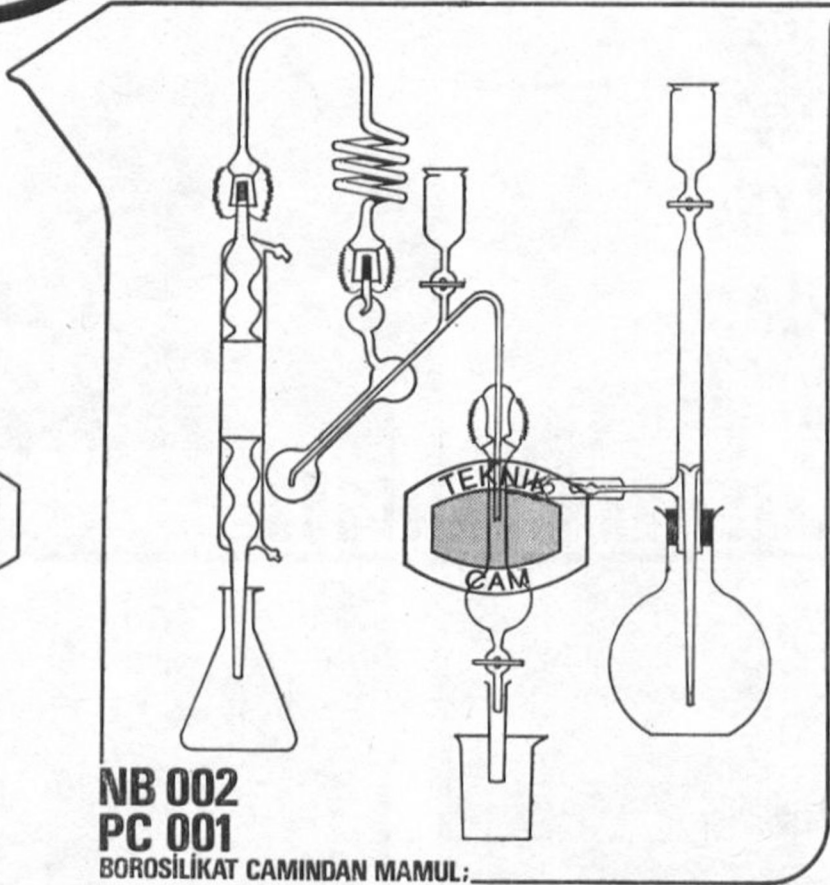
FABRİKA : PAŞAÇAYIRI MEVKİİ CEBECİ YOLU KÜÇÜKKÖY

LABORATUVAR
ÇALIŞMALARINIZDA

Teknikcam®

CAM LABORATUVAR
MALZEMELERİ

NB 002
PC 001

BOROSİLİKAT CAMINDAN MAMUL:

- Uluslararası standartlara uygunluğu,
- Yüksek derecede ısıya ve ani ısı değişikliklerine dayanıklılığı,
- Mekanik, kimyasal ve termal özellikleri
- Kalibre ve rodaj hassasiyeti ile

GENEL, VOLUMETRİK, MİKRO-BİYOLOJİK, KİMYASAL, ANALİTİK
VE APARATLA çalışmalarda **Teknikcam**® CAM LABORATUVAR MALZEMELERİ

Genel Satıcı: **Paşabahçe**® TIC. LTD. ŞTİ.

İstiklâlî Cad. 314 - Beyoğlu-İSTANBUL Tel. : 49 95 51 - 49 72 84

Toptan Satışlar: ANKARA 11 51 39 - 11 24 36 İZMİR 34 619 ADANA 12 293 TRABZON 1627

Perakende Satışlar: **Paşabahçe**® Satış Mağazaları.

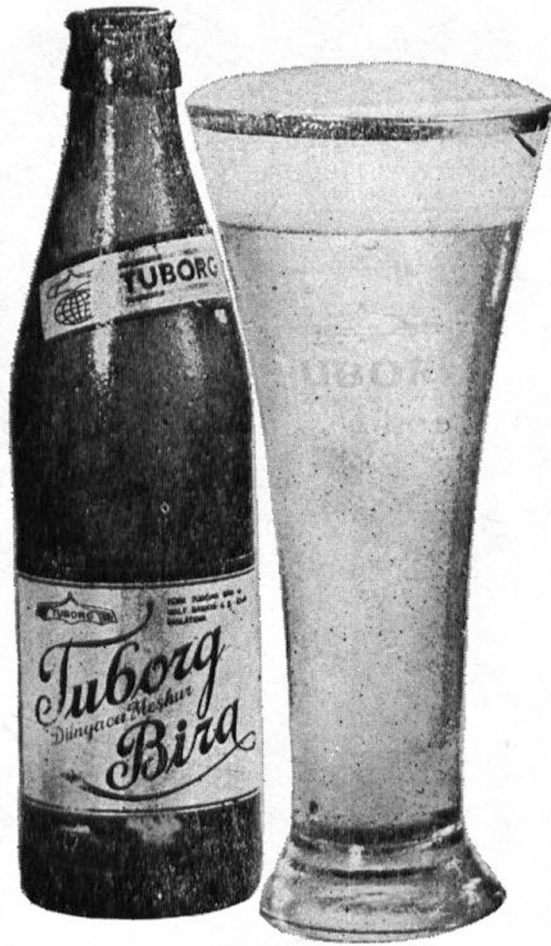
TÜRKİYE ŞİŞE VE CAM FABRİKALARI A.Ş.

Paşabahçe® . *Çayırava*® . *Tapkapı*® . *Teknikcam*® . *CAMELYAF*®

camda önder

**Yüzyıldan beri
değişmeyen
lezzet...**

TUBORG

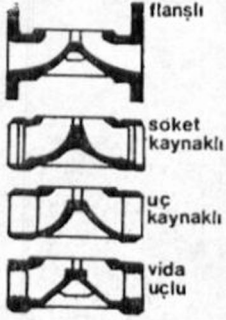
KULLANILDIĞI YERLER:

Kimyevi madde,
Sentetik Kaucuk,
Kağıt ve Selüloz
Alkol,
Tekstil,
Maden
tesislerinde
Özellikle
korrozif
sıvı,
gaz,
basıncı hava
çözümlü ve taneli
ortamlar için

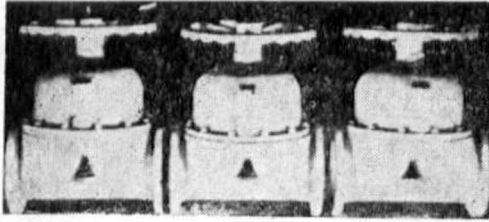
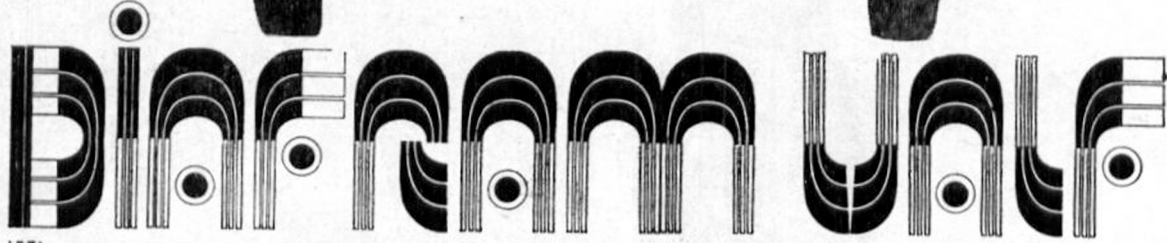
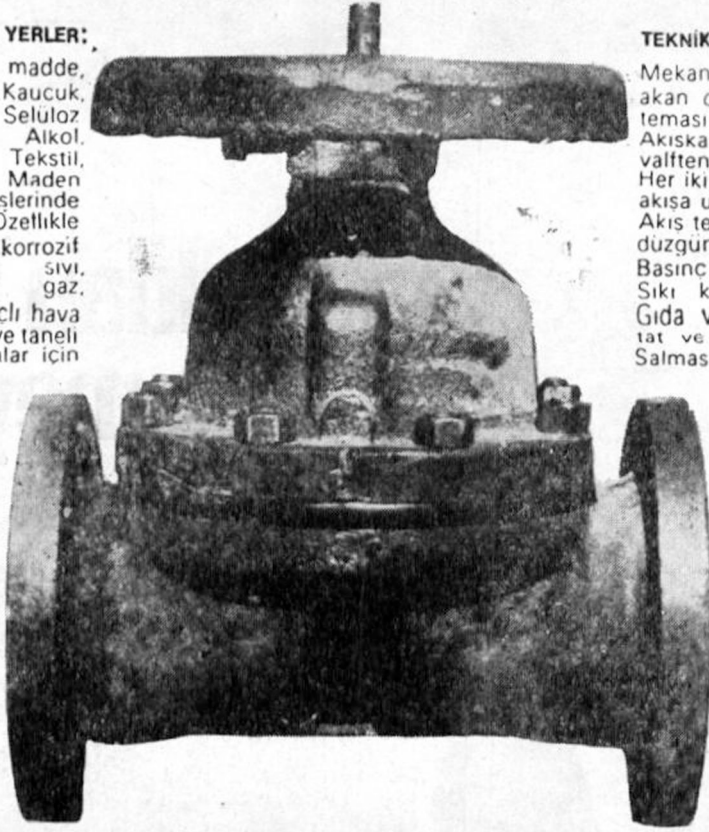
TEKNİK BİLGİ:

Mekanik kısımların
akan ortam ile
teması yoktur
Akiskanlar
valften dışarı sızamazlar
Her iki yönde
akışa uygundur.
Akış tekniğine uygun
düzgün akım sağlar
Basıncı kaybı düşüktür
Sıkı kapama vardır
Gıda ve benzeri tesislerde
tat ve rengi bozamaz,
Salmastra kullanmak gerekmez.

DÜZ GEÇİŞLİ GÖVDELER

KÖŞE TİPİ GÖVDELER

ÇÖZÜM GETİRİLEN PROBLEMLER:

PASLANMA
AŞINMA
TIKANMA
BULAŞMA VEYA KARIŞMA
GAZLA KULLANMA

MALZEME:

ÇELİK DÖKÜM
PASLANMAZ ÇELİK
BRONZ
ALÜMİNYUM
DEMİR DÖKÜM

FABRİKA:
CEBECİ YOLU POLİGON CAD. 76.
KÜÇÜKKÖY - İST.
21 64 62
TELG. : ERGAT VALVE İST.

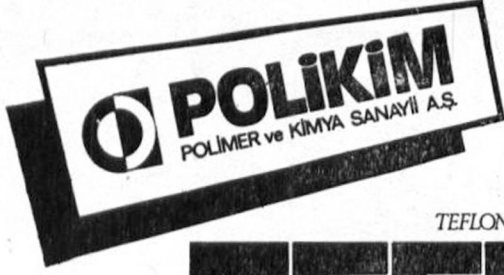
BÜRO:
OMER ABED HAN 419
KARAKÖY - İST.
44 90 28 - 45 95 14
PK. . 1149 - KARAKÖY - İST.

dyo

**daha yüzlerce
boya çeşidi ile**

**SİZLERE
Daha
RENKLİ
BİR DÜNYA
YARATIYOR**

TEFLON® Du Pont's registered trademark ®

TEFLON

MAMULLER İLE KESİN ÇÖZÜM

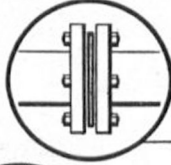
Yüksek termal dayanım. +270°C
En soğukta bile kırılğan değil. -250°C
En kaygan malzeme.
Yüzeyine hiçbirşey yapışmaz.
En iyi kimyasal dayanım.
Hava şartlarına mutlak direnç.
Yüksek dielektrik dayanımı.

Salmastralar

Fleksibl Hortumlar

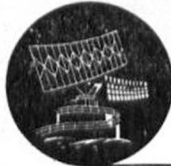
Contalar ve Genleşme Körükleri

Levha, Takoz, Çubuk, Boru, Bant

Özel Parçalar

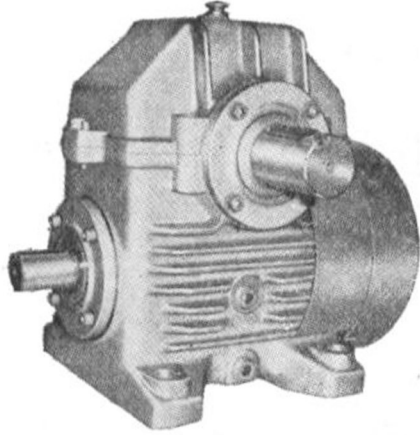
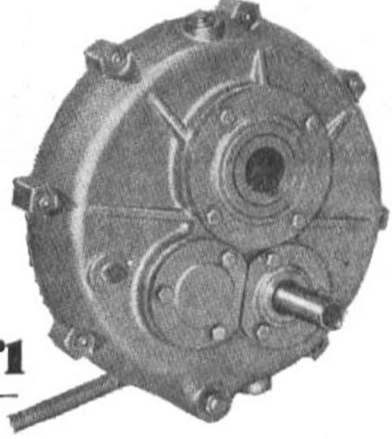
Elektrik ve Elektronik Sanayii için Komponentler

Adres: Necatibey Caddesi Karanlık Fırn Sok. 5/1
KARAKÖY - İSTANBUL
Telg : FENKARA - İSTANBUL
Tel : 49 4171 - 44 70 44

*değişik güçlerde ve
muhtelif uygulamalar için*

İsveç malı
Albin
AT tipi
dişli redüktör kutuları

0,65 den - 52 beygir gücüne kadar

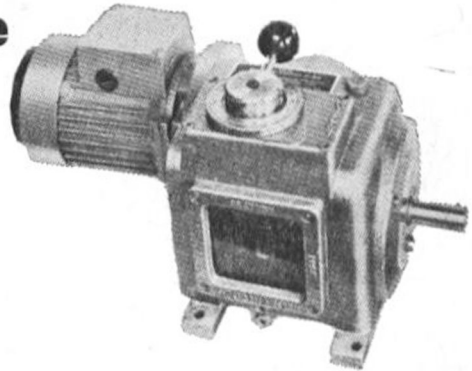

SU tipi
nihayetsiz dişli
redüktör kutuları

0,09 dan - 21 beygir gücüne kadar

BROTTBY
YÜKSEK ve
ALÇAK DEVİR
VARIATORLERİ

0,25 den - 20 beygir gücüne kadar

TAFSİLÂT İÇİN BROŞÜR İSTEYİNİZ

Türkiye genel mümessili:

SKANTÜR

Şehit Muhtar Cad. 36/A, Taksim-İSTANBUL Tel: 45 54 10 Telgr.: SKANMOBİL

Wacker silicone

İLE BİRÇOK PROBLEMİNİZİ ÇÖZEBİLİRİZ

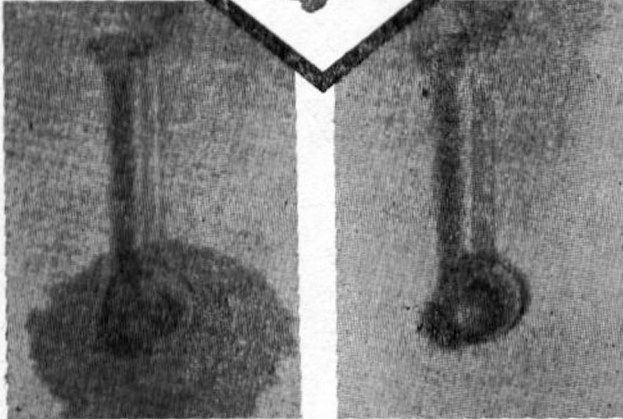
SİLİKON KALIP AYIRICILARI
SİLİKON YAĞLARI
SİLİKON KÖPÜK KESİCİ
SİLİKON KAUCUĞU
SİLİKON REÇİNESİ
SİLİKON PASTA
SİLİKON GRESLERİ
VE DİĞERLERİ

Wacker-Chemie

TEXTİL
KÂĞIT
DERİ
İNŞAAT
PLASTİK VE LÂSTİK
BOYA ve VERNİK
KİMYA ve PETROL
İLAÇ ve KOZMETİK
METAL ve MAKİNE
ELEKTRİK ve ELEKTRONİK
ENDÜSTRİSİNİN HİZMETİNDEYİZ

WACKER-CHEMIE GMBH
8 München 22 · Postfach
Telefon (089) 21091
Telex 523022

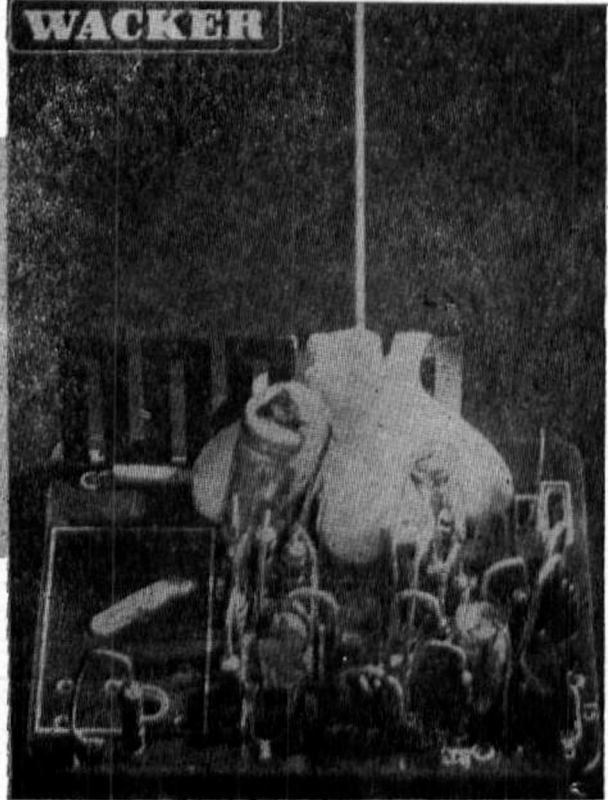
TÜRKİYE MÜMESSİLİ

MOHAT

Kimya Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Malatya Apt. No 19 Setüstü

KABATAŞ — İSTANBUL

45 35 07
49 26 79
49 72 05

FAŞİZAN BASKILAR YOĞUNLAŞIYOR DEMOKRATİK HAKLAR MÜCADELESİ GÜNDEMDE

Derginin baskıya verilmek üzere olduğu sıralarda, 3 Ocak 1976 günü O.D.T.Ü. öğrencilerinin dönem sonu sınavlara girmeleri, okula öğrencileri taşıyan otobüslere faşist zorbaların yaptığı silahlı baskınla kanlı bir şekilde engellendi. İkisi çok ağır olmak üzere dört öğrenci kurşunla yaralandı, birçok öğrenci de silah tehdidi altında tartaklanarak dövüldü. Bu, son hafta içinde faşist zorbaların dozunu giderek arttırdığı, sınavlara giren O.D.T.Ü. lü öğrencilerin sınavlara girmelerini engelleyen üçüncü baskın oldu. ODTÜ öğrenci temsilciliğinin yapılacak baskını haber alıp rektörlüğe durumu bildirmesine ve otobüs duraklarında gereken güvenlik tedbirlerinin alınmasını istemesine rağmen, daha önce öğrencileri jandarma zoru ile derslere sokmaya çalışan yöneticiler nedense 3 Ocak günü hiç bir güvenlik tedbiri almadılar.

Günümüzde tüm öğrenim kurumlarına örnek olabilecek görelî bir demokratik işlerliğin sağlandığı ve geliştirilmekte olduğu ODTÜ'deki uyum kasıtlı olarak bozulmak istenmektedir. Bu durumda tüm ilerici demokratik kuruluşlara ODTÜ üzerindeki bu hesapları bozmak, kamuoyu önünde teşhir etmek, öğrencilerin demokratik mücadelesini desteklemek görevi düşmektedir.

* * *

Benzer bir olayda da geçen ay İstanbul'da meydana geldi. Faşizme ve emperyalizme karşı yurtseverlerin safında yer alan, demokrasi mücadelesine canlarıyla katılan iki meslek adayımız, Galatasaray Kimya Mühendisliği Yüksek Okulu son sınıf öğrencileri Cezmi Yılmaz ve Halil Pelitözü kardeşlerimiz gene faşist zorbalar tarafından güpegündüz herkesin gözü önünde katledildiler.

Halkımızın faşizmin elleri kanlı katillerinden bu cinayetlerin hesabını soracağı günlerin yakın olduğuna inanıyoruz.

* * *

Gene geçen hafta içinde SSK'da çalışan 1428 işçinin işine son verildi. İlgili Bakanın açıklamalarına rağmen SSK'da memur yapılmak istenen işçiler, anayasal hak ve özgürlüklerini kullanarak işçi kalmakta direnince işlerine son verildi. Böylece yeni yıla 1428 işçi ailesi daha işsizliğe mahkum edilerek girdiler.

26.12.1975 günü Seydişehir Alüminyum Tesislerinde meydana gelen olaylarda bir işçi öldürülmüş, işçilerle birlikte tesislerde çalışan teknik elemanlar da tartaklanmış ve dövülmüştür. Bu olay yurdumuzda genel olarak hakim sınıfların son günlerde iyiden iyiye yoğunlaşan faşist tırmanışının çok somut bir örneğidir.

Sermayenin hızlanan tekelleşmesi karşısında giderek yoksullaşan, baskı altına alınan, hayat pahalılığı altında ezilen çalışanların tek silahları olan örgütlenme çabaları faşist tertiplerle ezilmeye çalışılmaktadır. Teknik elemanların da bu süreç içinde bilinçlenerek daha örgütlü davranma, giderek sendikalaşma çabaları, aynı şekilde zayıflatılmaya çalışılmaktadır. Saldırıların boy hedefi işçilerdir. İşçilerle birlikte İnşaat Y. Müh. Kemal OYMAN ağır şekilde dövülmüş, TMMOB işyeri temsilcisi Metallurji Y. Müh. Hikmet BİLGE egemen çevrelerin temin ettikleri delillerle tutuklanmıştır. Olaylar bununla da kalmamış, Seydişehir'deki tüm ilerici kuruluşların binaları, bu arada TÜTED, Özgür Alüminyum-İş sendikası temsilcilikleri tahrip edilmiştir. Tüm bu gelişmeler tertiplerin amacını çok açık olarak göstermektedir.

Ülkeyi her geçen gün daha fazla ekonomik, sosyal ve politik çıkmazlara sürükleyen hakim sınıfların tüm bu çabaları, tüm çalışanların örgütlü demokrasi-bağımsızlık mücadelesi karşısında mutlaka gerileyecektir.

* * *

Hatice ALANKUŞ ve Harun KARADENİZ gibi ve daha birçok yurtseverin acı anıları zihnimizde tazeliğini yitirmeden aynı faşist uygulamalar, bu defa da Yusuf KÜPELİ üzerinde oynanmaktadır.

Yusuf KÜPELİ, çok kötü şartlar altında dört yıldır tutuklu olup önce faranjit, kalp zarı iltihabı gibi hastalıklar geçirirken tedavi imkânlarından yoksun bırakılmıştır. Sonuçta, ağır tüberküloza dönüşen hastalık tutukluyu adım adım ölüme yaklaştırmaktadır.

Siyasi tutuklu olması nedeni ile tedavi imkanlarından yararlandırılmayıp, ölüme itilmek istenen Yusuf KÜPELİ, 8 Aralık 1975 tarihinde de Haydarpaşa Hastahanesinde yetkililerce kaçmaya teşvik edilip, adi bir tertiple karşılaşmıştır. Gerek hastalığını, gerekse provakasyon olayını en geniş şekilde basına aksettiren Yusuf KÜPELİ üzerinde oynanmak istenen iğrenç oyunu nefretle kınıyoruz. Bu olayı, ülkemizde sürdürülen genel provakasyonun bir parçası olarak görüyoruz. KÜPELİ'yi bu olaya sürüklemek isteyenlerden hesap sorulmalıdır.

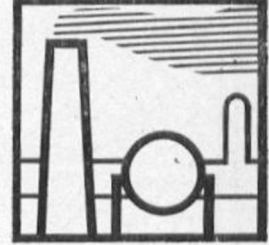
Tüm siyasi tutuklular üzerinde oynanan bu tür iğrenç olaylara son verilmelidir. Yusuf KÜPELİ'nin bir an önce sağlığına kavuşması amacı ile gerekli tüm tedavinin yapılması için yetkilileri ilgi ve göreve davet ediyoruz.

KMO YÖNETİM KURULU

KİMYA MÜHENDİSLİĞİ

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI YAYIN ORGANI
ENDÜSTRİYEL—EKONOMİK—TEKNİK

TURKISH CHEMICAL ENGINEERING REVIEW
INDUSTRIAL, ECONOMICAL AND TECHNICAL TOPICS

YIL : 14

CİLT : 8

SAYI 74

ARALIK 1975

İÇİNDEKİLER

SANAYİ KONGRESİ 75 TOPLANDI	3
BASINDA SANAYİ KONGRESİ	7
SANAYİ KONGRESİ 75'DE SUNULAN TEBLİĞLER	8
MURGUL BAKIR FABRİKASI BACALARINDAN ÇIKAN GAZLARIN TOPRAK VE BİTKİYE ETKİSİ	36
Prof. Dr. Nazmi ORUÇ	
MURGUL BAKIR FABRİKASI BACALARINDAN ÇIKAN GAZLARIN ÇEVRE HALKI VE İŞÇİLERE ETKİSİ	37
Doç. Dr. Bilgin TİMURALP	
SINAI ATIKLARIN YERİNDE TASFİYESİ	38
Dr. Ümit COŞKUNER	
SANAYİLEŞME VE EĞİTİM	46
Coşkan ILICALI	
KİMYA MÜHENDİSLİĞİ ARAÇ-GEREÇ-MADDE KATALOĞU	50

KİMYA MÜHENDİSLİĞİ

**T.M.M.O.B.
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI
ADINA**

Sahibi ve Sorumlu Müdür
İhsan KARABABA

**Kimya Mühendisliği Dergisi
Yayın Kurulu**

Faruk AKTUZLU
Dr. Erdoğan ALPER
Nurcan BAÇ
İzgi BERKMAN
Dr. Ali ÇULFAZ
Dr. Savaş KÜÇÜKYAVUZ
Dr. Cemil OĞUZ

Yönetim Yeri

Ziya Gökalp Cad. No: 22/19
Tel : 25 52 83
Yenişehir - ANKARA

ŞAFAK Matbaacılık Sanayi
Tel : 12 48 68 - ANKARA

Abone Koşulları

Sayısı . . . . . 10,— TL.
Yıllık . . . . . 60,— TL.
Öğrenciye (Yıllık) . . . . . 45,— TL.

- Dergi iki ayda bir yayınlanır.

Yazı Kabul Koşulları

- Dergimizde yayınlanmak üzere gönderilecek yazılar daktilo ile iki nüsha olarak yazılmalı ve şekiller parlak kâğıda net ve temiz olarak çizilmelidir.
- Yazı dili arı olmalıdır. Yayın kurulu yazı üzerinde gerekli düzeltmeleri yapmaya yetkilidir.
- Yayınlanan yazılardaki düşünce ve görüşler yazarın sorumluluğundadır, Kimya Mühendisleri Odasını ve Dergiyi bağlamaz.
- Dergimizdeki yazılar kaynak gösterilerek aktarılabilir.
- Her dergi sayfası için telif yazılarda 80 TL. çevirilerde 60 TL. ödenir.

İlân - Reklâm Tarifesi

Arka kapak iki renk . . . . . 2500,— TL.
Arka kapak tek renk . . . . . 2000,— TL.
Ön iç kapak tek renk . . . . . 1800,— TL.
Arka iç kapak tek renk . . . . . 1500,— TL.

İç sayfalar :

Tam sayfa tek renk . . . . . 1200,— TL.
Yarım sayfa tek renk . . . . . 800,— TL.
Her sayfadaki ek renk için . . . . . 400,— TL.
fark alınır.

- Yayınlanan ilân ve reklâmlar, Kimya Mühendisleri Odası'nı ve Dergiyi bağlamak. Sorumluluk ilân sahibine aittir.

SANAYİ KONGRESİ - 75

ÇALIŞMALARINI BİTİRDİ

Odamızın düzenlediği SANAYİ KONGRESİ-75 17-21 Kasım tarihleri arasında Ankara'da toplandı. Yurt ve meslek sorunlarının enine boyuna incelenip tartışıldığı kongrede, bu sorunlara çözüm yolları arandı, halk yararına öneriler geliştirildi. Gerek delegelerin katılma oranının alışılmışın çok üstünde olması, gerekse hafta boyunca basın ve TRT de geniş bir biçimde yer alması kongrenin başarılı ve ilginç geçmesini sağladı.

Bilindiği gibi SANAYİ KONGRESİ-75 tüm üyelere gerek ayrı ayrı yazılarak, gerek dergimizde ve Fırlık Haberlerinin son bir kaç sayısında haber olarak duyurulmuştu. Birlik Haberlerinde yayınlanan programın yanısıra, delege olarak katılmak isteyenlere de program ayrıca gönderilmişti.

17 Kasım Pazartesi günü saat 10.00 da açılan kongreye, o gün 500 ün üstünde delege ve konuk katıldı. Kongremizin açılışına davet edilen parti liderleri ve bakanlardan sadece CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, TİP Genel Başkanı Bahice Boran ve bazı parlamenterler katıldılar.

Başkan İhsan Karababa'nın Açış Konuşması

Kongreyi bir konuşmayla Başkan İhsan Karababa açtı. İhsan Karababa özetle şöyle dedi:

Kongremizin açılışı, yurdumuzun ekonomik, toplumsal ve siyasal bakımdan çalkalandığı günlere rastlıyor. Toplumumuz, son 10-15 yıldır hızlı bir gelişim içindedir. Bu gelişme toplumun bütün sınıfları ve tabakaları gibi teknik eleman kitlesini de toplumsal sorumluluk ve görevlerinin bilincine varması yönünde olumlu olarak etkiledi.

Bugün sanayinin planlanmasından uygulanmasına, hammaddeden sanayi ürünlerinin tüketiciye iletilmesine kadar, bütün kademelerde görev yapan 6000

Kimya Mühendisinin örgütü olan Odamız, kalkınma yöntemlerinin saptanmasında ve uygulanmasında etkili olmaya çalışmayı bir hak değil, görev olarak kabul etmektedir.

Ülkemiz, bugün III. Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde bulunuyor. Bu dönemde sanayi yapımızda, ciddi bir değişikliğin gerçekleştirilemediği görülmektedir. III. Plan dönemi hedeflerine dahi erişilememiştir. Sanayimizde, kalkınmaya katkısı az, kâr oranı yüksek tüketim malları üretimi hakim durumdadır. Kalkınmada önemli yeri olan aramaları ve yatırım malları sektörleri de ülkemizde tüketim malları sanayiini geliştirecek niteliktedir. Örneğin, kimyasal madde paketlemesi kimya sanayii, taşıt aracı montajı ve mutfak malzemesi üretimi, yatırım sanayii olarak sunulmaktadır.

Sanayi üretiminde ithal malı girdiler büyük oranlar göstermektedir. Kimya sanayii % 43, plastik işleme % 29, makina imalat % 27, madeni eşya % 21, taşıt araçları % 48, tarım alet ve makineleri % 64 ithal malı girdi ile üretim yapmaktadır.

Bu yapısı ile dış ülkeler için iyi bir pazar olan ülkemiz, sanayinin gelişmesi için gerekli olan teknolojik birikimden de yoksundur. Bu birikim ancak bağımsız bir teknoloji transferi ve teknoloji üretimi yolu ile sağlanabilir.

Bu ekonomik yapıda, tekelleşme süreci içindeki yerli sermaye, uluslararası tekelci sermaye ile bütünleşmiştir. Ve bu ortaklık sanayileşme, kalkınma, teknoloji seçimi kararlarına hakim olmuştur.

Bugün; sanayi yatırımlarında yabancı sermayenin büyük payı, kamu yatırımlarındaki dış yardım ve krediler, teknoloji seçiminde yönlendirici olmaktadır. Yatırımlarla ilgili araştırma ve uygulama projelerinin yabancılara hazırlanması yardım ve kredi anlaşmalarında ön şart olarak ileri sürülmektedir. Bu şartlar altında gerekli teknoloji, yabancılar tarafından empoze edilmekte, tamamen dışa bağımlı çözümler eskimiş veya denenmemiş teknolojiler

ithal ettirilmektedir. Karadeniz Bakır İşletmesi örneğinde olduğu gibi, bugün ancak Orta Amerika'nın tamamen bağımlı ve Afrika'nın sömürge ülkelerinde uygulanan anahtar teslimi ihaleler ülkemizde yaptırılmaktadır.

Böylece sanayileşme ve kalkınma yolundaki her adım yabancıların denetimi altında tutulmakta teknolojik gelişme yurt çıkarlarına ters düşecek şekilde yönlendirilmektedir. Bütün bunlar, ekonomimize hakim ekonomik ve politik güçlerin çıkarları doğrultusundaki uygulamanın doğal bir sonucudur. Böylesine bağımlı bir yapı içerisinde ülkenin kaynakları da yurt çıkarları doğrultusunda değerlendirilmemektedir.

Sanayi sorunlarımızı bir bütün olarak değerlendirdiğimizde kalkınmada en büyük görevin teknik elemanlara düştüğünü görüyoruz. Az gelişmiş ülkelerin teknik elemanları, gelişmiş ülkelerin teknik elemanlarına oranla çok daha büyük sorumluluk yüklenme durumundadır. Gerçek bir sanayileşme ve geniş halk kitleleri yararına bir kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için, teknik elemanların kalkınma yöntemlerinin saptanmasında ve uygulamalarda ağırlıkla söz sahibi olmaları gerekir.

Daha sonra, teknik eleman kıyımına, işsizliğe, teknik elemanlar üzerinde yoğunlaştırılan ekonomik ve politik baskılara somut örnekle değinen Karababa, konuşmasını şöyle tamamladı :

Kimya Mühendisleri Odası, ülke çıkarlarını savunmada ve Teknik elemanların ekonomik demokratik haklarını almaları yönünde mücadelesine inanarak devam edecektir.

Ecevit : «Yapısal Bozukluk Dışa Bağımlılığın Ürünüdür.»

Kongrenin açılışından sonra söz alan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit konuşmasına kongre programının sanayi sorunlarına bütünüyle eğildiğini belirttikten başladı.

Ecevit ara malları, yatırım malları, hammadde ve tasarruf bakımından dışa bağımlı olduğumuzu, mevcut yapısal bozukluğun da bu dışa bağımlılığın ürünü olduğunu söyledi. Daha sonra bunu örneklerle anlatan Ecevit özetle şöyle dedi :

«Türkiye gerek gördüğü dönemlerde ihtalatını kısma olanağını bulamamaktadır... Çünkü ithalatı bir noktanın ötesinde kısıtıldığı zaman, büyük ölçüde dışa bağımlı olarak kurulmuş olan endüstrileri durmak zorunda kalacaktır ve Türkiye'de işsizlik artacaktır. ....Türkiye'nin ekonomide dışa bağımlılığını artıran bir başka etken de hiç gereği yokken son 15-20 yıl içinde Türkiye'nin enerji üretiminde büyük ölçüde

ithal malı hammaddelerine dayanır duruma gelmiş olmasıdır. Oysa bizim ihmal etmiş olduğumuz, enerji üretimi alanında kullanabileceğimiz kendi öz kaynaklarımız vardır. Enerji bakımından dışa bağımlı olduğumuz da Türkiye'nin ekonomik bağımsızlığını ve bunun dolaylı sonucu olarak da siyasal bağımsızlığımızı büyük ölçüde olumsuz yönde etkilemektedir.» Daha sonra kamu iktisadi kuruluşlarına değinen Bülent Ecevit şöyle devam etti: «İşçi olarak, teknik personel olarak, yönetici personel olarak bu işletmelerde çalışanlar yönetiminde kesin söz sahibi olmalıdırlar, plan hedeflerini aksatmayacak ve ücret düzeni içinde dengesizlikler yaratmayacak kurallar çerçevesinde verimlilik ve kâr artışından pay almalıdırlar. Yönetimdeki ağırlıkların artması oranında sorumluluklarda artmalıdır. Devlet Sektörü ile ilgili olarak, teknik personelin manevi ve maddi tatmini için gerekli politika biran önce saptanmalıdır. Parlemlenterler, bakanlar, yüksek mevkilerdeki yöneticiler, hızla sınılaşması gereken bir ülkede kamu sektöründe çalışan teknik personelden basını kendilerinden daha yüksek ücret ve ödenek alabilmesini içlerine sindirmek zorundadır.»

Boran : «Sanayinin Temel Sorunları, Kabul Edilen Sanayileşme Modellerinden Doğmaktadır»

T.İ.P. Genel Başkanı, Behice Boran yaptığı konuşmada, bu ve benzeri kongrelerin teknik eleman ve uzman aydınlarımızdaki toplumsal bilinçlenmeyi göstermesi olduğunu belirterek özetle şöyle dedi :

«Kapitalizmin kabullendiği ve yaydığı işbölümü alanı düzenlerinden su geçirmez, hava sızdırmaz duvarlarla ayrılmış, kendi içine bağlı bir uğraş alanı sayılır, öyle gösterilmek istenir. Bu alanlarda çalışanlardan yalnız kendi farklılaşmış uzmanlık işleriyle uğraşmaları, gerisine karışmamaları; yani kendi uğraş alanlarının diğer toplumsal alanlarla ilişkileri, toplumun bütünü içindeki yeri ve işlevi üzerinde durmaları istenir. Nükleer fizikle uğraş, termonükleer bombaların yapılmasını mümkün kıl ama bu bombaların kullanılmasıyla ilgilenme, Petrol bul, işlet ama iktidarların petrol politikasına zınhar karışma, Fabrika kur, işlet ama sanayileşme politikasının saptanmasını, politikacıları, yöneticilere bırak.» Sanayinin ve sanayileşmenin temel sorununun kabul edilen sanayileşme modellerinden kaynaklandığını belirten Behice Boran, «kitle örgütleri ve meslek örgütlerinin kendi mesleklerini ilgilendiren konuların, örneğin şimdi olduğu gibi, sanayileşme, teknoloji transferi, benzin gücü gibi sorunların politik yönüyle ilgilenmeleri ve uğraşmaları en doğal hakları ve toplumsal görevleridir. Em-

peryalizm, dışa bağımlılık, faşizm ve faşizan uygulamalar bütün uğraş alanlarına yansır, toplumun her kesimini etkiler. Her kitle örgütü, meslek kuruluşu demokratik mücadelesini en iyi ve en etkin biçimde kendi alanındaki yansımalara ve etkilere karşı verir.» dedi.

SANAYİ SERGİSİ AÇILIYOR

Kongre açış konuşmalarından sonra, bu sene 22 kamu kuruluşu ve özel firmanın katıldığı SANAYİ SERGİSİ delege ve konuklarla açıldı. Büyük ilgi gören sergi 15 gün süre ile açık kalmıştır. Katılan

- 1 — Türkiye'de Sanayiın Tarihsel Gelişimi
- 2 — Türkiye'de Sanayileşememe Süreci
- 3 — Türkiye Sanayiinin Bugünkü Yapısı
- 4 — Enerji Politikası
- 5 — Nükleer Enerji
- 6 — Türkiye'nin Kömür Potansiyeli ve Bugünkü Kullanımı
- 7 — Kömürlerin Gazlaştırılması
- 8 — Elektrik Enerjisi Üretiminde Kömür
- 9 — Kömürün Metallurjik Kullanımı
- 10 — Kömürden Amonyak Üretimi
- 11 — Kömürden Sıvı Yakıt ve Kimyasal Madde Üretimi
- 12 — Kimya Sanayii Hammaddeleri
- 13 — Türkiye'de Gübre Sanayiinin Gelişim ve Günümüzdeki Durumu
- 14 — Bor-Boraks
- 15 — İlaç Sanayii
- 16 — İlaç Sanayii
- 17 — Haşhaş ve Afyon Alkoloidleri
- 18 — Teknoloji Transferi
- 19 — Teknoloji Seçimi ve Transferi
- 20 — Türkiye'de Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri Gelişmesi
- 21 — Teknik Personelin Sorunları

KAPANIŞ...

Hafta boyunca kalabalık bir dinleyici kitlesinin izlediği kongre 21 Kasım 1975 Cuma günü saat 16.30'da sona erdi. Yönetim Kurulu adına yapılan kapanış konuşmasında, gelişen toplumsal bilinçlenme ile teknik elemanların da artık yalnız kendi ihtisas alanları ile değil, bu ihtisas alanlarının toplumsal bütünü içindeki yeri ve işlevi üzerinde durularak; SANAYİ KONGRESİ-75'e sunulan tebliğlerin ve tartışmaların ışığında varılan sonuçlar şöyle özetlendi:

kuruluşlar, Alarko, Alemdar Kimya, Azot Sanayii, Bürosan, Ektaş, Farglas, İncekara, Kıbrıs Türk Sanayi İşl., KMO, Koruma Tarım İlaçları, MTA, Nel, Oerlikon, Petkim, Petkim Kauçuk, Sümerbank, Şeker, Tek, Teknik Cam, TMMOB, TPAO, Ünilever.

VE TEBLİĞLER.

Daha önceden programlandığı gibi Pazartesi günü öğleden sonra tebliğler sunularak tartışılmaya başlandı. Bütün hafta boyunca 21 tebliğ sunuldu, tartışıldı ve tebliğlerde dile getirilen sorunlara çözüm yolları önerildi. Kongrede sırasıyla şu tebliğlere yer verildi:

Y. Prof. Dr. Orhan KURMUŞ

Prof. Dr. Gündüz Ökçün

Yalçın Küçük

Teoman Köprülüler

Dr. Kahraman Tunaboşlu

Hüseyin Erdoğan

Olca Altundağ

Nurettin Arıel

Haluk Dural

Ersin Yılmaz

Dr. Aykut Yıldırım

Dr. İsmail Seyhan

Yusuf Kılıç

Lokman Metin

Aydoğan Güvençoğlu

Tuna Çeteğin Uçansu

Latife Türkyılmaz

Orhan Tümer

Berk Koçer

Tuncer İşil

Teoman Öztürk

«Türkiye Sanayii yatırım malları üretememekte, ara malları ve hammaddeler yoluyla dışa bağımlı durumdadır. Mevcut teknoloji ve ortak yatırım, patent, lisans, know-how gibi sermaye ilişkileri ile doğrudan doğruya uluslararası tekellerin açık sömürü alanıdır.

Yanlış bir enerji politikası sonucu, enerji üretimi büyük ölçüde petrole dayandırılmıştır. Bu konuda de öz kaynaklara dönüş, bunların halk yararına işletilmesi, kalkınmanın gerekli şartıdır. İlk çözüm olarak, bütün enerji kaynakları devletleştirilmeli, ancak bunların işletilmesinde toplumsal yarar tayin edici olmalıdır.

Kongrede bu konudaki ayrıntılı somut öneriler açıklanmış, yanlış enerji politikasının zararlı sonuçları belgelerle ve bilimsel veriler ile kanıtlanmıştır.

Endüstriyel hammadde kaynaklarımızın tam olarak değerlendirilmesi, sanayimizin dışa bağımlılığını azaltacak en önemli faktörlerden birisidir. Kongrede, Türkiye'de bu konuda neler yapılabileceği tartışılmış ve pek çok endüstriyel hammadde kaynağımızın bu ilke içinde değerlendirilebileceği ortaya konmuştur.

Türkiye, gübre hammaddelerini yurt içinde, kendi öz kaynaklarından sağlayabilecek olanaklara sahiptir. Böyle olmasına rağmen yeni yatırımlarla dışa bağımlılık pekiştirilmekte, bu ise sanayimizin yanında tarımı da dışa bağımlı kılmaktadır.

Halkımızın en hayati ihtiyaçlarından olan ilaç sanayiinde, bir avuç yerli ve yabancı tekelci grubun çıkarları için halkımız soyulmakta, sağlığı ile oynamaktadır. Afyon Alkoidleri sanayiinin kurulması şarttır. Bu yolda yapılan girişimler, belirli güçler tarafından engellenmiş ve ertelenmiştir. İlaç sanayiinin en önemli hammaddelerinden olan afyon, ucuz fiatlarla ihraç edilmekte ancak daha son-

ra tekel fiatları ile yurt içi tüketimi için ithal edilmektedir. Afyon alkoidleri sanayiinin kurulmasını ilaç sanayiinin bugünkü yapısından bağımsız olarak ele almamız olanaksızdır.

Teknik elemanlarımız, kendi ülkesinin, işini yapamayan, denetleyemeyen ve gelişmeyen bir duruma getirilmişlerdir. Üretken alanlarda değil, hizmet alanında israf edilmektedirler. Teknik Elemanlarımız, ekonomik, sosyal, demokratik haklarını koruma ve geliştirme yolunda önemli bir araç olan sendikal haklarından yoksundur. Gerek sendikal hakları alma yolunda, gerekse bundan ayrı düşünemeyeceğimiz halkımızın çıkarları doğrultusundaki mücadeleleri antidemokratik baskılar ve kısımlarla engellenmek istenmektedir.

Kongremizde saptanan bu gerçekler ve ulaşılan çözümlerimize, siyasi iktidarların bugünkü nitelikleri ile kayıtsız kalabileceği veya en azından bugüne dek kayıtsız kaldığı bilinen bir gerçektir. Ancak, geniş kitlelerin somut çıkarları doğrultusunda ve ülkemizin geleceğinde etkili olan bu önerileri, sonuna dek savunacağız. Kongrenin kamuoyunda ve bizzat kongreye katılan delegelerce gördüğü geniş ilgi ve yapılan katkılar, en büyük dayanışmamız olacaktır.

D U Y U R U

Kongrede sunulan tebliğlerin bir kısmının özetini bu sayımızda bulacaksınız.

Kongreye sunulan tebliğlerden Kömür, Gübre, Haşhaş ve Afyon Alkoidleri ile ilgili tebliğler Odamızın kurduğu komisyonlar tarafından hazırlanmış, çok geniş bir çalışma sonunda ortaya çıkmıştır.

Sunulan tebliğler ise zamanın kısıtlı olması nedeniyle kısa tutulmak zorunda kalmıştır. Bu nedenle örneğin kömürle ilgili çalışma ürünü, dergimizin Şubat sayısında «Kömür özel sayısı» olarak, Gübre ise kitapçık olarak üyelerimize sunulacaktır. Olanak olduğu ölçüde diğer çalışmalar da benzer biçimde üyelerimize ve kamuoyuna iletilecektir.